

Slektsoversikt

Steffen Olsen Isene, "Steffenbruket", Isene i Nordfjord

(Utarbeidet av Pål Nordenborg mai 2001. Denne oversikten hadde ikke vært mulig å få til uten nettsidene til Digitalarkivet Statsarkivet i Bergen/Universitetet i Bergen. Andre kilder: Bygdeboka "Nordfjord fra gamle dagar til no, II dei einskilde bygder, 4. Davik" (utg. 1939, forf. Jacob Aaland) og diverse slektskilder, bl.a. fra Ole St. Isene. Oversikten er utarbeidet som bakgrunn for Steffen-brevene, samlingen av 157 brev fra Steffen Olsen Isene til sønnen Ole St. Isene i perioden 1865-1904.)

Det har vært gårdsdrift på Isene helt siden middelalderen, fordelt på tre atskilte gårder, Indre Isene, Midt Isene og Ytre Isene på vestsiden av Isefjorden, en fjordarm av Nordfjord. Gårdsnavnet Ytre Isene (Ystir Isar) er nevnt i jordboka Bjørgvins Kalvskinn, nedskrevet i løpet av første halvdel av 1300-tallet. Selve naturnavnet Isar, som gårdsnavnene kommer av, er antakelig fra jernalderen, det vil hos oss si hundreårene fram til cirka 600 e. Kr.

Isenegårdene ligger på strandlinjen som strekker seg fra Iseneset i nord og snaue to kilometer sørover til der fjellryggen på Ålfotenhalvøya går ut i sjøen mot øst mellom Isefjorden og Ålfotenfjorden. Alle gårdstunene ligger ved siden av hverandre øverst i den bratte skråningen. Innover i Ålfoten ligger gårdene Vik, Myklebust, Sigdestad og Førde, innerst i Førdepollen. I Ålfoten står i dag Nordfjords eldste trekirke, som er en ombygd stavkirke fra middelalderen. Den er også Nordfjords minste kirke.

Rett overfor Isenegrenda på østsiden av Isefjorden ligger blant andre gårdene Torheim.

Fra Isene og vestover langs med sørsiden av Nordfjord er det et par kilometer til Dombestein. Derfra er det et par, tre kilometer videre til Davikbukta med Davik kirke og gården Frimannslund. Videre vestover langsmed fjorden ligger gårdene Askeland, som før het Uglen, Endal og Elde før det gamle handelsstedet Rugsund. Sør for Rugsund ligger Leirgulen. Derfra og inn den lille dalen til gårdene Blålid ved Blålivann er det fem kilometer. Fra Leirgulen videre inn langs Bortnepollen til Bortnen, der veien slutter, er det også fem kilometer. Gården Bortneskår ligger for seg selv ut mot fjorden på sørsiden av Bortnepollen.

Alt dette er steder som ofte går igjen i brevene fra Steffen Olsen Isene til sønnen Ole St. Isene, og som på den tiden lå under Davik prestegjeld og soknet til Ålfoten, Davik eller Rugsund kirker. I dag ligger Ålfotenhalvøya i Bremanger kommune. Davik og Rugsund sokn omfattet også bygdene på nordsiden av fjorden og mange av øyene i området. Dette er også steder som omtales i brevene fra Steffen, i tillegg til alle de andre stedene han rakk over i Sogn og Fjordane og på Sunnmøre. At Davik var hovedsoknet, skriver seg fra vikingtiden, da Davik utgjorde en såkalt skipsreide.

Steffen Olsen Isenes slekt

Ola Sakariassen var tidlig på 1700-tallet bruker av br.nr. 7 på Ytre Isene, senere kalt "Steffenbruket". Det ble svigersønnen **Peder Wilhelmsen (Wilhjalmson)** fra Dombestein som overtok bruket i 1748. Olas datter som Peder giftet seg med, var **Borghild Isene**. Peder Wilhelmsen var født i 1689, og døde i 1762, 73 år gammel.

Slekten til Ola Sakariassen kom fra brukene på Ytre Isene som senere ble kalt "Monstunet", br.nr. 1, og br.nr. 5, senere kalt "Breimsstova". Br.nr. 1 ble på slutten av 1500-tallet drevet av Markus, som døde rundt 1620. Hans sønn var Ola Markussen, født rundt 1596. Br.nr. 5 ble skilt ut fra br.nr. 1 med Sakarias Markussen som første bruker. Denne Sakarias var født rundt 1648 og ble far til Ola Sakariassen, Borghilds far.

Borghild og Peder giftet seg i 1730. De hadde to barn, Marthe Pedersen Isene, født i 1730, og **Wilhelm Pedersen Isene**, født i 1737. Wilhelm drev gården fra 1764 til han sannsynligvis flyttet til Sunnmøre. Wilhelm var gift med **Lisbeth Steffensd.** fra gården Førde i Ålfoten. De hadde barna **Steffen Wilhelmsen Isene**, født i 1764, Ole Wilhelmsen Isene, født i 1767, og Borghild Wilhelmsd. Isene, født i 1769. Det var eldste sønnen Steffen som overtok "Steffenbruket". Han var farfar til Steffen Olsen Isene, som skrev brevene som utgjør samlingen med "Steffen-brev".

Steffen Wilhelmsen Isene hadde tatt over gården da han i 1787 giftet seg med **Ane Olsdatter** fra Dombestein. Steffen var gårdbruker og skysskaffer. Han døde i 1851, 87 år gammel. Anne Olsdatter var født i 1766 og døde i 1859, 93 år gammel.

Steffen Wilhelmsen Isene og Anne Olsdatter fikk 10 barn, Wilhelm, Lisbeth, **Ole**, Ane, Mari(e), Ragnhild, Marthe, Steffen, Peder og Rasmus. **Ole Steffensen Isene**, født i 1792, var nummer tre i rekken.

Ole Steffensen Isene overtok bruket etter sin far i 1821, samme år som han giftet seg med **Simiane Jacobsdatter Isene**. Simiane var født på "Larsbruket", br.nr. 4 på Ytre Isene, en annen av nabogårdene til "Steffenbruket". Deres sønn **Steffen Olsen Isene**, født 9. august 1829, overtok "Steffenbruket" i 1853.

Steffen var gift tre ganger, først med **Marthe Rasmusdatter Blålid**, andre gang med **Kari Valdemarsdatter Sigdestad** og tredje gang med **Synneve Hansdatter Blålid**. Hans to første koner døde i barsel. Da Kari døde, ble han alenefar med seks barn. Hans tredje ekteskap var barnløst. Steffen døde 17. oktober 1904 som kårman, 75 år gammel.

Steffen Olsen Isene satt i matrikuleringsnemnda for Davik i 1880-årene og var representant i kommunestyret. I sine yngre år var han en mye benyttet forsanger og kjøgemeister. På vinterfisket var han høvedsmann på båtlaget. Steffen ble et aktivt medlem av den kristne lekmannsbevegelsen i Nordfjord som "lešar". Mange husmøter - "oppbyggesler" - ble holdt hjemme hos ham. Han var en av initiativtakerne til stiftelsen av Nordfjords Fellesforening og var med i avholdsbevegelsen. Han deltok på en rekke møter i landsdelen og førte en omfattende korrespondanse.

1. Steffen Olsen Isene og Marthe Rasmusdatter Blålid

Steffen Olsen Isenes første kone var **Marthe Rasmusdatter** fra Blålid i Rugsund. Marthe var født i 1823. De giftet seg i 1854. Steffen var da 25 år og soldat, Marthe var 31 år. De var gift i åtte år. Marthe døde i barsel etter at datteren Marthe Oline var født.

Marthe var Steffens kusine. Marthes mor, **Kari Jacobsdatter** kom fra "Larsbruket" på Ytre Isene og var søster av **Simiane Jacobsdatter**, som giftet seg med Steffens far. Kari var født i 1795, Simiane i 1797. De hadde to eldre søsken, Lars Jacobsen, født i 1789, og Barbara, født i 1792. Broren Lars overtok "Larsbruket" etter sin far i 1798. Deres foreldre var **Jacob Larsen** og **Ane Olsdatter**.

Steffen og Marthe hadde tre barn, **Kari Simiane**, født 23. november 1855, **Rasmine**, født 28. november 1858, og **Marthe Oline**, født 30. november 1862.

Foreldrene til Marthe var **Rasmus Guttormsen** fra Blålid, født 1790, og **Kari Jacobsdatter Isene**, født 1795. Rasmus Guttormsens foreldre var **Guttorm Rasmussen Blålid**, født 1752, og **Marthe Olsdatter**, født 1752. Rasmus var eldst av fem barn. Hans søsken var Jacob Guttormsen, født 1790, Brithe Guttormsdatter, født 1794, Ole Guttormsen, født 1796, og Sander Guttormsen, født 1798. Marthe Olsdatters foreldre var **Ole Olsen**, født 1729, og **Brithe Jacobsdatter**, født 1724.

Barna til Steffen og Marthe:

Kari Simiane giftet seg i 1877, 22 år gammel, med gårdbruker Bærent (Bernt) Fagerli på gården Fagerliden - "Liden", som Steffen kaller den i sine brev – ovenfor Totland. Kari døde i 1934. Deres barn var Anna, Ole Severin, som utvandret til USA i 1904 som 21-åring, Kristine og Sigmund. Sigmund flyttet også til USA.

Rasmine var ugift. Hun hadde husposter og arbeidet blant annet som veverse ved Dale fabrikk.

Marthe Oline giftet seg i 1891 med Didrik Rasmussen Bortnesskår, født 1864. Hun var da 29 år gammel, han 25 år. Marte (Marthe Oline) døde i 1942, Didrik i 1923.

Didrik og Marte bodde på Isene. Didrik var bygselsmann på "Steffenbruket" før han overtok gården. De hadde 10 barn. Sønnen Sigurd overtok gården etter faren i 1922. Sigurd bodde der til han utvandret til USA i 1950. Broren Ludvik overtok så gården i 1955, men bosatte seg ikke der. Fra 1957 var det Ludviks sønn Leif (f. 1938) som drev gården. Leif fikk skjøte i 1973.

2. Steffen Olsen Isene og Kari Valdemarsdatter Sigdestad

Kari Valdemarsdatter Sigdestad var Steffen Olsen Isenes andre kone. Hun var født i oktober 1829 og døde 15. mai 1872, 14 dager etter at datteren Anne Marie ble født. Kari ble 43 år gammel. Hun og Steffen giftet seg i 1863, da begge var 34 år gamle og Steffen hadde vært enkemann i ett år. De var gift i ni år.

Barna til Steffen og Kari var **Ole Steffensen Isene**, født 14. juni 1867, Valdemar Steffensen Isene, født 22. november 1869, og Anne Marie Steffensd. Isene, født 1. mai 1872. Sitt første barn fikk de i 1865, en pike, som var dødfødt. Valdemar døde av skarlagensfeber i 1877, 7 ½ år gammel. Anne Marie døde 1896 i Bergen, 24 år gammel, og er begravet på Ålfoten kirkegård. Hun var utdannet diakonisse. Dødsårsaken oppgis å være svulst i maven – “tumor abdomin.”.

Kari Valdemarsdatter Sigdestads familie:

Karis foreldre var **Valdemar Hanssen**, født i 1796 på “Kristenbruket” på Sigdestad i Ålfoten, og **Malene Hansdatter**, født 1810 på “Rota-Persbruket”, Ytre Isene.

Kari Valdemarsdatters morfar, far til Malene, var **Hans Mattissen Vik**, som hadde overtatt “Rota-Perbruket” på Isene i 1789. Han var født i 1766 og kom fra “Rotabruket” på Vik i Ålfoten. Kari Valdemarsdatters mormor, *gift med* Hans Mattissen Vik, var **Ragnhild Olsdatter**, født i 1776.

Kari Valdemarsdatters farfar, far til Valdemar Hanssen, var gårdbruker **Hans Kristensen** på “Kristenbruket”, født i 1769. Karis farmor het det samme som henne, **Kari Valdemarsdatter**. Hun kom fra gården Myklebust i Ålfoten og var født i 1767. Foreldrene til Hans Kristensen Sigdestad var **Kristen Monsen** og **Kari Henriksdatter** fra “Kristentunet”. De var begge født i 1736.

Malene og Valdemar giftet seg 11. juli 1829, samme år som Kari Valdemarsdatter ble født. Malene var da 19 år gammel og Valdemar 23. Valdemar tjente på gården hjemme hos faren på Sigdestad. Han døde i 1844, og Malene ble som enke gift med Rasmus Larssen, plassmann med jord på Sigdestad. De hadde ingen barn sammen. Rasmus var som Malene vokst opp på Ytre-Isene. Han var sønn av Lars Olssen, og hadde en søster som het Anne Larsdatter, som var ugift og også bodde på Myklebust i Ålfoten.

Valdemar Hansen og Malene Hansdatter hadde tre barn. Kari Valdemarsdatter, mor til **Ole Steffen Isene**, var eldst. Hennes bror Hans Valdemarsen Sigdestad, født i 1831, var husmann og ugift. Han døde på Sigdestad 64 år gammel i 1895 av “sterk næseblødning, nyresykdom”. Søsteren Ragnhild Valdemarsd. Sigdestad var født i 1837. Hun døde i 1893 av “brystkræft”, 56 år gammel.

Ragnhild var først gift med Andreas Olsen Vik på gården “Perbruket”, Vik i Ålfoten. Han var født i 1828. Etter at han døde i 1884, giftet Ragnhild seg i 1886 med Anders Olsen Aarevik, som overtok “Perbruket”. Etter at Ragnhild døde i 1893, giftet Anders O. Aarevik seg om igjen og flyttet senere fra Ålfoten.

Ragnhild og Anders O. Vik hadde fire barn (Ole St. Isenes søskenbarn), Ole Andersen Vik, Valdemar Andersen Vik, Susanne Andersd. Vik og Karoline Andersd. Vik.

Karoline var født i 1873 og døde i 1896, 23 år gammel. Hun hadde da bodd hos Ole og Marie på Rødenes i Østfold i to år. Hun er begravet på Rødenes kirkegård. Hennes bror Valdemar, som var født i 1877, døde 21 år gammel i 1898. Han var tjenestegutt hjemme på Vik.

Broren Ole ble gift med Karoline M. Myklebust fra Ålfoten og tok over farsgården "Perbruket". Han bodde midlertidig med familien sin på Myklebust til stefaren og hans nye kone var flyttet til Nybø i Rugsund. Ole eide en fiskerbåt og var både gårdbruker og fisker. Han døde i 1931, 60 år gammel.

Ole Steffensen Isenes og Marie Eliasdatter Hanssens familie:

Ole St. Isene var først gift med **Marie Eliasdatter** fra husmannsplassen Iseneset. De giftet seg 12. juni 1889, han 22 år gammel, hun 24 år. De hadde 11 barn sammen. Ole var født 14. juni 1867 og døde 16. november 1943, 76 år gammel. Marie var født 29. september 1865 og døde 16. juni 1915, 50 år gammel.

Ole St. Isene var lærer, organist, kirkesanger og skribent. Etter årene som lærer begynte han som avholdsarbeider i Kristiania Indremisjon. I mellomkrigsårene ble han en ledende skikkelse innenfor den kristne avholdsbevegelsen i Norge. Han sto blant annet bak arbeidet med å få avholdssaken inn i den norske kirke. Selv talte han i de fleste av landets kirker og skal ha holdt rundt 5000 taler og foredrag rundt om i landet. Ole St. Isene var redaktør av "Menneskevennen" til Det Norske Totalavholdsselskap og ble generalsekretær i Blå Kors.

Barna til Marie og Ole:

Karen (Kari) Wilhelmine Isene, født i 1890 i Jølster. Hun var først gift med kjøpmann Bjerch Olsen, Kongsberg, deretter med postmester Opsahl på Årnes. De var uten barn. Sigurd Magnus Isene, født i 1891 i Jølster, elektroingeniør, var gift med Marie (Mary) Habberstad, Oslo. Barn: Ebba (Tullik) Isene og Marit Isene.

Einar Håkon Isene, født i 1893 i Varteig, lektor, gift først med Augusta Johannessen, deretter Oddbjørg. Augusta og Einar fikk datteren Jorunn.

Martha Aslaug Isene, født i 1895 i Varteig, gift med lærer og enkemann Elias Waksvik, Ålesund. Sammen hadde de ett barn, Maria.

Anne Marie Isene, født i 1896 i Rødenes, gift med sjøkaptein Julius Larsen, flyttet til Vancouver, Canada. De hadde ett barn, Ragna Beata.

Olaf (Ola) Isene, født i 1898 i Rødenes, skuespiller og sanger, gift med sangpedagog Halldis Ingebjart. De hadde ingen barn.

Ragna Beate Isene, født 1900 i Tune, død 1915.

Trygve Øystein Isene, født i 1902 i Tune, gårdbruker, gift med gårdbrukerdatter Astrid Hellum, Lier. Barn: Anne Marie, Ola Steffen og Øystein.

Åsta Dagny Isene, født i 1904 i Tune, gift med diakon og kirketjener i Vestre Aker kirke, Einar Danielsen. Barn: Eirik, Ellen og Per. Ellen døde 2 år gammel.

Jorunn Signe Isene, født 1907 i Oslo, lærerutdannet, kommunepolitiker, gift med forretningsmann Einar Steensnæs, Haugesund. Barn: Ingrid og Ola og Einar (tvillinger).

Borghild Gunvor Isene, født 1909 i Oslo, gift med diakon Ivar Nordenborg. Barn: Kari og Pål (tvillinger). Borghild fikk rent tilfeldig samme navn som sin tipp-, tipp-, tippoldemor, forteller hennes far.

I 1917 giftet Ole St. Isene seg med Marit Nås fra Drangedal. Hun var født 18. oktober 1881 og døde 18. juli 1965. De hadde ett barn, Anna Ragna, født i 1918. Hun var lærer og ugift.

Marie Eliasdatters familie:

Maries foreldre var **Elias Hanssen** og **Malene Jacobsdatter**. Elias var husmann med jord og murer (Elias "Murer") på plassen Iseneset, som hørte under bruksnr. 2 på Ytre Isane. Plassen ble lagt ned i 1904.

Elias og Malene giftet seg i 1885. Elias var født på Frimannslund på Dombestein 21. januar 1829. Malene var født 8. oktober 1824 på gården Berge i Utvik.

Malene døde 29. oktober 1890, 66 år gammel. Elias døde 6. oktober 1910, 81 år gammel, på Vågsberg i Vågsvåg hos sin datter Helene, hvor han bodde de to siste årene av sitt liv. Før det hadde han bodd seks år hos Ole og Marie i Østfold før de flyttet til Oslo. Elias er begravet på Søndre Vågsøy kirkegård.

Elias og Malene hadde fem barn:

Johan Eliassen, født 1857. Han utvandret til USA i 1883, 26 år, var gift med Petra.

Ingeborg Eliasdatter, født 1859. Hun utvandret til USA i 1889, 30 år gammel.

Helene Eliasdatter, født 14. august 1862, gift med Rasmus Monsen Englestad, innenfor Indre Isene. Hun er i 1900-folketellingen oppført som tjenestepike på "Benttunet", Indre Isene, og ugift. Rasmus er i folketellingen for 1900 registrert som gårdbrukersønn og ugift, født i 1872, 10 år yngre enn Helene. Han bodde da alene med sin mor Katrine på farsbruket, som han overtok i 1897. Steffen O. Isene forteller i et av brevene at hun og Rasmus fikk en pike i 1902, mens de bodde på Englestad. Etter at Rasmus solgte bruket, bodde de noen år i Østfold og senere på Vågsøy.

Marie Eliasdatter, født 29. september 1865, gift med **Ole St. Isene**.

Jørgine Eliasdatter, født 1868, gift med Erik Iversen fra Eid. Erik var skomaker og drev gårdsarbeid. Deres eldste barn var Marthin Eriksen, født 5. desember 1899. Jørgine med familie var de siste som bodde på husmannsplassen på Iseneset.

Ole Stuevold Hansen, som var sokneprest i Davik 1881 til 1892, skriver i et brev til Ole St. Isene om Marie og hennes far: "...jeg husker hvor mange ganger vi slet i motvind og storm forbi Iseneset, hennes hjem. Jeg husker så godt det lille hus og hennes far, Elias murer."

Foreldrene til Malene (Malena) Jacobsdatter var gårdbruker **Jacob Hansen** på Berge i Utvik, født i 1771, og **Mari Olsdatter** fra gården Verloe i Utvik, født 1798. Jacob og Mari giftet seg i 1818. Han var da 47 år og enkemann, hun var 20 år. Jacob Hansens foreldre var gårdbruker **Hans Jacobsen** på Berge, født i 1741, og **Anna Hansdatter**, født i 1733. Maris foreldre var **Ole Nilsen**, gårdbruker på Verloe, født i 1755, og **Malene Arnesdatter**, født i 1765.

Familien som Elias kommer fra, er litt vanskeligere å spore opp. Elias står ikke oppført verken under dåp eller vigsler i de listene som bygger på Daviks kirkebøker. Men siden fødestedet til Elias er oppgitt som Frimannslund i Davik, og farens navn er Hans Hanssen, plassmann med Dombestein som bosted, er det mest sannsynlig at far til Elias er den samme **Hans Hanssen** som er oppført med gården Uglen (senere Askeland) i Davik som fødested og senere registrert som plassmann på Dombestein.

Denne Hans Hanssen giftet seg i 1828 med **Ingeborg Jørgensdatter** fra Reksnes. Dette passer med tidspunktet da Elias ble født, nemlig i 1829. Hans, som var gårdmannssønn fra Uglen, var født i 1799. Ingeborg Jørgensdatter var født i 1801. Hun var 27 år da hun ble gift, han 29. Hvis Ingeborg Jørgensdatter er mor til Elias, er det ikke unaturlig at datteren Ingeborg fikk navnet etter sin farmor. Hans døde i 1879, 80 år gammel, Ingeborg døde i 1864, 64 år gammel.

I dåpslistene er de samme Hans Hanssen og Ingeborg Jørgensdatter bare oppført som foreldre til **Eli Hansdatter**, som da blir Elias sin søster. Hun ble født 28. april 1843. Moren var da 42 år, faren 45. Eli ble gift med gårdbruker og fisker Martinus Andersen på Rødeggen i Davik, født i 1848. Deres barn var Jonetta Martinusd., født i 1883, og Andreas Martinussen, født i 1885. De må være kusine og fetter til Elias og Malene sin barn på Iseneset, Johan, Ingeborg, Helene, **Marie** og Jørgine.

Foreldrene til Hans Hanssen var gårdbruker **Hans Josephsen** på Uglen, født i 1756, og **Eli Abelsdatter**, født i 1754. Hans hadde en eldre bror, Joseph Hansen, født i 1785, og en eldre søster, Dortha, født i 1789. Foreldrene til Ingeborg Jørgensdatter var **Jørgen Jonssen**, gårdbruker på Indre Reksnes, født i 1765, og **Brithe Jørgensdatter**, født i 1768. Både Elias og hans søster Eli har altså fått navn etter sin farmor.

3. Steffen Olsen Isene og Synneve Hansdatter Blålid

Steffen Olsen Isenes tredje kone var **Synneve Hansdatter Blålid**. Hun var født i 1833 og ble gift med Steffen i 1875, 42 år gammel. Steffen var da 46 år og hadde i tre år vært enkemann og alenefar med seks barn fra sine to tidligere ekteskap. Sammen hadde de ingen barn.

Synneves foreldre var **Hans Olssen** fra Hennøy i Rugsund, født i 1788, og **Marthe Pedersen**, født i 1805 på Blålid. Marthe Pedersens foreldre var gårdbruker **Peder Jørgensen**, født 1763, og **Marthe Jacobsdatter**, født 1759. Foreldrene til Hans var **Synneve Pedersdatter** og **Anders Olssen** på Hennøy. Hans Olssen var på Blålid som tjenestegutt hos sin svigerfar. Dermed hadde både Steffens første og tredje kone gårdsnavnet Blålid som etternavn.